

2/2 -23-сон

2023 йил 27 февраль

Солиқ қўмитаси хузуридаги Жамоатчилик кенгашининг «Е-актив» ААТ бўйича муурожаати

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 22.09.2021 йилдаги 595-сон қарорига мувофиқ Солиқ қўмитаси мутахассислари 2023 йил 1 мартдан бошлаб солиқ тўловчилар томонидан Е-aktiv ахборот тизимидан оммавий тарзда фойдаланилишига тайёрланишмоқда.

Жамоатчилик кенгаши томонидан жалб қилинган экспертлар 2023 йилнинг январь-февраль ойларида Тизимни такомилга етказишдаги ижобий натижаларни кайд этмоқдалар. Бироқ, Тизим 160 мингдан ортиқ солиқ тўловчилар томонидан оммавий тарзда фойдаланилишидан аввал – бир қатор техник ва услубий муаммоларни ҳал қилиш лозим бўлади.

Жамоатчилик кенгаши Солиқ қўмитасидан Тизимни режалаштирилган муддатларда самарали жорий этишни мураккаблаштирадиган қуйидаги ҳолатларни эътиборга олишни сўрайди:

1. Қонунга риоя қилувчи солиқ тўловчиларнинг Тизимнинг ишлашидан манфаатдорлиги ва солиқдан бўйин товлашга одатланганлар томонидан унинг жорий этилишига қаршилик кўрсатилиши.

Инсофли солиқ тўловчилар кўрилаётган чораларни қўллаб-қувватлашмоқда, сабаби бу бозорнинг барча иштирокчиларига рақобат учун тенг шароитлар яратади. Улар Тизимни синовдан ўтказишда иштирок этишга ва хатолар, номувофиқликлар ҳамда бошқа муаммоларни аниқлаган ҳолда, Тизимнинг такомилга етказилишига кўмаклашишга тайёрлар.

Тизимдан тажриба тариқасида фойдаланишга инсофсиз солиқ тўловчиларни жалб қилиш акс натижа бериши мумкин. Боиси, улар камчиликларни рўқач қилиб, Тизимни обрўсизлантиришга интилишади ва салбий ахборот тарқатиб, уни жорий этишга ҳалал беришади.

2. Бухгалтерия ҳисобининг паст даражада автоматлаштирилганлиги. Экспертлар баҳосига кўра, 25 мингдан кам солиқ тўловчилар лицензияланган 1с ва 1 уз дастурларидан фойдаланишади. Шундан 7 мингдан ортиқ бўлмаган ташкилотлар Тизимга ахборотни автоматлаштирилган тарзда юклаш учун яқин вақтда АРЎдан фойдаланишлари мумкин.

3. Хўжалик юритувчи субъектларнинг айрим тармоқларда фаолият кўрсатишининг ўзига хос хусусиятлари – умумий овқатланишда, майда чакана савдода ва айрим бошқа тармоқларда. Ушбу ўзига хос хусусиятларни кўриб чиқиш ва ушбу тармоқлар корхоналари учун уларнинг хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда Тизимни жорий этишнинг мақсадга мувофиқлиги ёки босқичма-босқич жорий этилиши тўғрисида қарор қабул қилиш лозим.

4. Товар-моддий захиралар қолдиқлари, асосий воситалар ва номоддий активлар ҳақидаги маълумотларни қўлда ўтказиш ва ушбу ишларни автоматлаштириш имкониятига эга бўлмаган Тизим фойдаланувчиларида маълумотларни долзарб ҳолатда сақлаш **кўп меҳнат талаб қилиши**. Солиқ тўловчилар Тизим билан боғлиқ ишларни белгиланган муддатларда бажариш учун кўшимча ходимларни ёллашига тўғри келади, бунинг учун умумий ҳисобда юзлаб миллиард сўм сарфлайди.

5. Бухгалтерлар катта қисмининг етарли даражада компьютер саводхонлигига эга эмаслиги. Хусусан, «E-aktiv» ТГ-гуруҳида ИАМ мутахассисларига мурожаат қилаётган (“Sement ulgurji korxonalari”) ходимларининг саволлари ҳам бундан далолат беради.

6. Тизимнинг ўхшаши йўқ тузилма сифатида юқори даражада мураккаблиги. Бу объектив равишда унинг барча элементларини узоқ текшириш ва созлаш, дастурий таъминотни қайта ишлаш, АРІга доим ўзгартиришлар киритиш ва 160 минг нафардан зиёд бухгалтерларни ўқитишни талаб қилади.

Ушбу ҳолатлар ва улар юзага келтирадиган муаммоларни тезда ҳал қилиш имконсизлигини ҳисобга олган ҳолда, Тизимни обрўсизлантиришга ва солиқ тўловчиларнинг оммавий норозилигига йўл қўймаслик мақсадида,

Кенгаш қуйидагиларни таклиф этади:

1. Тизимдан оммавий фойдаланишни 2024 йил бошига кўчириш.
2. 2023 йилнинг март ойидан бошлаб бир неча юзлаб тайёрланган солиқ тўловчилар билан расман Тизимдан тажриба тариқасида фойдаланишни бошлаш. Ушбу босқич мобайнида Тизим товар-моддий захиралар, асосий воситалар ва номоддий активлар билан боғлиқ барча эҳтимолий операцияларни ҳисобга олган ҳолда узлуксиз сифатли фойдаланиш даражасигача такомилгига етказилади.

3. Тизимдан тажриба тариқасида фойдаланишнинг таклиф этилаётган муддатининг давомийлиги қуйидаги зарурият билан шартланган:

– Тизимда ТМЗни ҳисобга олиш услубиятини такомилга етказиш. Хусусан, кам қийматли инвентарлар, канцтоварлар, хўжалик жиҳозларини чиқариб ташлаш таклиф қилинмоқда;

– корпоратив бухгалтерия тизимларидан ахборотни Тизимга автоматлаштирилган тарзда юклаш учун АРІ ўрнатиш;

– бухгалтерларни оммавий ўқитиш, уларда зарур кўникмаларни шакллантириш;

– автоматлаштириш имкониятини эга бўлмаган солиқ тўловчиларда кўп меҳнат талаб қиладиган қўлда бажариладиган ишларни амалга ошириш (барча субъектларнинг 70%и).

4. Тизимни такомиллаштириш мақсадида:

– хусусий сектор ва жамоат ташкилотлари мутахассислари иштирокида Тизимни жорий этиш ва такомиллаштириш услубияти бўйича Эксперт кенгашини шакллантириш;

– камчиликларни аниқлаш ва солиқ тўловчиларга кўмаклашиш учун Телеграмда тармоқлар бўйича ихтисослашган гуруҳларни яратиш.

5. Тизимнинг оммавий фойдаланишга тайёрлигига қараб мамлакатнинг барча ҳудудларида ўқув семинарларини ўтказиш, батафсил видео ва матнли йўриқномаларни оммавий тарқатиш.

6. 2024 йилдан бошлаб Тизимдан фойдаланмаганлик учун санкция қўллашда йирик ва ўрта тадбиркорлик субъектларидан бошлаган ҳолда, тармоқлар ва фаолият турлари бўйича изчилликни аниқлаш.

7. Солиқ тўловчиларга улар олдида турган вазифаларни тушунтириш мақсадида Солиқ қўмитаси номидан Тизимни жорий этиш босқичлари ва солиқ тўловчиларга кўмаклашиш чоралари ҳақидаги Ахборотни эълон қилиш.

Кенгаш раиси

М. Перпер